

Innhold

FORORD.....	5
DEN SOKRATISKE JURIST..... <i>Av Henrik Syse</i>	13
GOD PÅTALESKIKK..... <i>Av Tor-Geir Myhrer</i>	17
1 Innledning og avgrensning	17
2 Hva er «god påtaleskikk»?.....	19
2.1 Begrepet «god påtaleskikk»	19
2.2 Normgrunnlaget for «god påtaleskikk». Etske normer i lovverket	22
3 Hvorfor er «god påtaleskikk» viktig?.....	32
3.1 Innledning.....	32
3.2 Ivaretagelse av «god påtaleskikk» er viktigere nå enn før	32
3.3 God påtaleskikk er et kvalitetskrav og nødvendig for tillit.....	38
4 Hva er forenlig med stillingen?	39
4.1 Stilles det særlige krav til håndhevere av samfunnets sentrale etiske normer?.....	39
4.2 Ytringsfriheten og dens begrensninger.....	46
4.3 Varsling.....	50
5 Tjenstlig opptreden overfor andre	51
5.1 Innledning.....	51
5.2 Allmennheten	52
5.3 Mediene	56
5.4 Mistenkte/siktede	58
5.5 Fornærmede (skadelidte) og etterlatte.....	64
5.6 Vitner mv.	68
5.7 Domstolen	70
5.8 Forsvarer og bistandsadvokat	76
5.9 Kollegaer	79
6 Påtaleetiske krav ved enkelte avgjørelser	86
6.1 Innledning.....	86

6.2	Avgjørelser på etterforskningsstadiet	87
6.3	Avgjørelser på påtalestadiet.....	98
6.4	«Overprøving» av domstolens avgjørelser	104
7	Avslutning.....	106
8	Bibliografi	107
8.1	Teoretiske fremstillinger om påtaleetikk og tilgrensende emner	107
8.2	Utredninger om påtaleetikk eller emner av sentral etisk betydning.....	108
8.3	Retningslinjer om påtaleetikk eller emner av sentral etisk betydning	108
KORREKT OG UKORREKT DOMMERATFERD		
I OG UTENFOR RETTSSALEN		110
<i>Av Arne Fanebust</i>		
1	Innledning.....	110
2	Noen utgangspunkter	112
3	Krav til upartiskhet – habilitetsreglene.....	114
4	Det videregående krav – integritetshensynet.....	115
5	Noen typetilfeller: Biarbeid. Partipolitisk arbeid. Interesseorganisasjoner	115
6	Engasjement i offentlig debatt	119
7	Atferd i rettssalen.....	124
8	Et mønstergyldig privatliv?.....	128
ANVENDT DOMMERETIKK		130
<i>Av Nils Erik Lie</i>		
1	Innledning.....	130
2	Formelle krav til dommere	130
3	Internasjonale normer om dommeretikk.....	132
4	Nasjonale normer om dommeretikk	133
5	Hvilke egenskaper bør en dommer ha?	133
5.1	Innledning.....	133
5.2	Faglig kompetanse.....	134
5.3	Uavhengighet, upartiskhet og integritet	135
5.4	Selvstendighet	137
5.5	Autoritet	137
5.6	Hensynsfullhet og tillitvekkende opptreden.....	137

5.7	Evne til selvkritikk og tvil	140
5.8	Livserfaring	140
5.9	Effektivitet	141
5.10	Gode allmennkunnskaper	141
5.11	Språkkunnskaper	142
5.12	Konsekvent opptreden	143
6	Dommerens ledelse av forhandlingene i retten	143
6.1	Innledning.....	143
6.2	Ytre fremtreden	144
6.3	Forberedelse	144
6.4	Forholdet til meddommerne	145
6.5	Generelt om prosessledelsen	145
7	Etikk i domsskrivingen	149

AKTUELLE ETISKE PROBLEMSTILLINGER SETT

FRA FORSVARSADVOKATENS STÅSTED.....	151
-------------------------------------	-----

Av *Nadia Hall*

1	Innledning	151
2	Litt om forsvarergjerningen	152
3	Rettslige rammer.....	153
4	Uavhengighetsprinsippet	154
5	Forsvarerens stilling i forhold til klienten.....	157
5.1	Hvilke råd skal en forsvarer gi sin klient?.....	157
5.2	Kopisett av sakens dokumenter til klient.....	163
6	Taushetsplikten	164
6.1	Tilståelse overfor bare forsvareren	165
6.2	Brudd på taushetsplikten	167
7	Interessemotstrid.....	168
8	Forholdet til pressen	169
9	Forsvarerens stilling i forhold til politi og domstol	169
9.1	Forsvarerens opptreden i forhold til politi.....	169
9.2	Forsvarerens opptreden i forhold til retten	170
10	Avslutning.....	171

GOD ADVOKATSKIKK.....	172
-----------------------	-----

Av *Haakon I. Haraldsen*

1	Innledning	172
---	------------------	-----

2	Grunnleggende prinsipper og regler	174
2.1	Advokatens oppgaver	174
2.2	Kravet til saklig og korrekt opptreden.....	175
3	Kravet til uavhengighet.....	177
3.1	Generelt	177
3.2	Uavhengighet overfor motparten.....	178
3.3	Uavhengighet overfor klienten	179
3.4	Uavhengighet overfor andre	181
3.5	Uavhengighet overfor oppdraget.....	182
4	Taushets- og fortrolighetsplikt.....	185
4.1	Innledning.....	185
4.2	Lovbestemt taushetsplikt.....	186
4.3	Fortrolighetsplikten etter RGA punkt 2.3.2 andre ledd	188
4.4	Opphør av taushets- og fortrolighetsplikten.....	189
5	Interessekonflikter.....	190
5.1	Hovedregel	190
5.2	Dobbelrepresentasjon	192
5.3	Klientkollisjon	192
5.4	Oppdrag mot tidligere klient	194
5.5	Betydningen av klientens samtykke	195
5.6	Reglens anvendelse på fellesskap	196
6	Aksept og gjennomføring av oppdraget	197
6.1	Aksept av oppdrag.....	197
6.2	Utførelsen av oppdraget	198
6.3	Avslutning av oppdraget.....	201
6.4	Advokatens salær	202
6.5	Rettshjelpsordninger.....	204
7	Forholdet til media, domstolene og kolleger	205
7.1	Uttalelser til media	205
7.2	Opptreden under rettergang.....	207
7.3	Kollegial tillit og samarbeid	209
7.4	Henvisningshonorar.....	210
7.5	Henvendelser til motpart	211

TILSYNSUTVALGET FOR DOMMERE – DOMMERETIKK I PRAKSIS..... 213
Av Unni Sandbukt

1	Innledning.....	213
2	Behovet for yrkesetikk og dommeretikk	214

3	Historikk om sanksjoner og disiplinærtiltak for dommere..	215
4	Tilsynsutvalgets rolle og mandat	217
5	Tilsynsutvalgets organisering og sammensetning	217
6	Rettslig grunnlag for disiplinærtiltak.....	218
6.1	God dommerskikk	218
6.2	Fra Etske regler til Etske prinsipper – utvikling av retningslinjer for god dommerskikk... ..	220
7	Disiplinærreaksjonene: kritikk og advarsel	222
8	Uttalelser om god dommerskikk.....	222
9	Ulike former for dommeratferd som kan gi grunnlag for disiplinærtiltak	223
10	Avgrensning i utvalgets myndighet – forhold som kan danne grunnlag for anke mv.	226
11	Klagerett og klagefrist	227
12	Saksbehandlingsregler	228
13	Utvalgets arbeidsform.....	229
13.1	Adgangen til å sile klager – delegasjon av avgjørelsesmyndigheten	229
13.2	Møtebehandling og skriftlig behandling	229
13.3	Offentlighet	231
13.4	Overprøving av utvalgets vedtak	231
14	Oppfølging av disiplinærtiltak.....	231
15	Statistikk og trender.....	233
15.1	Saksinngang og disiplinærvedtak.....	233
15.2	Hvem klager og hvem får medhold?	233
15.3	Hva gjelder klagene?	234
16	Eksempler fra utvalgets praksis	234
16.1	Advarslene.....	234
16.2	Kritikksakene – opptreden i saksforberedelsen og i retten.....	237
16.3	Kritikksakene – domspremisser	239
16.4	Kritikksakene – sen saksbehandling.....	240
16.5	Kritikksakene – oppsummering.....	241
16.6	Uttalelser om god dommerskikk	242
17	Oppsummering – utvalgets rolle.....	243
PRESENTASJON AV FORFATTERNE		245